

گیاهان دارویی منطقه بجستان

حامد رامیار

عضو هیات علمی موبه آموزش عالی خردگرایان مطهر

سید علی آقا میری

مدیر دانشگاه فرهنگیان (پردیس شهید بهشتی)

www.ketab.ir

سرشناسه : رامیار، حامد، ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور : گیاهان دارویی منطقه بجستان / حامد رامیار، سیدعلی آقامیری.
مشخصات نشر : تربت حیدریه: چشم انداز قطب، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری : ۱۰۸ص: مصور(رنگی).
شابک : ۴۰۰۰۰ ریال: ۸-۱۰-۸۱۵۳-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی : فیبا
موضوع : گیاهان دارویی -- ایران -- بجستان
شناسه افزوده : آقامیری، سیدعلی، ۱۳۴۵ -
رده بندی کنگره : RS ۱۸۰ الف / ۱۳۹۴۹ ۲
رده بندی دیویی : ۶۱۵/۳۲۱۰۹۵۵۸۲۷۸
شماره کتابشناسی ملی : ۴۰۹۱۴۹۸

گیاهان دارویی منطقه بجستان

نویسندگان: حامد رامیار - سیدعلی آقامیری

ناشر : انتشارات چشم انداز قطب

تیراژ : ۲۰۰۰

نوبت چاپ : اول

تاریخ چاپ : ۱۳۹۴

چاپ: ویونا

قطع : وزیری

تعداد صفحات : ۱۰۸

قیمت : ۴۰۰۰۰ ریال

شابک :

۹۷۸	۶۰۰	۸۱۵۳	۱۰	۸

آدرس: تربت حیدریه، میدان مرکزی، پاساژ الزهرا

تلفن: ۰۵۱۵۲۲۳۱۸۷۴ - ۰۹۱۵۳۳۲۸۵۱۶

- ۱ ..... Acantholimon bracteatum (چوبک)
- ۲ ..... Achillea eriophor (بومادران)
- ۳ ..... Acroptilon repens (تلخه)
- ۴ ..... Aeluropus lagopoides (شور فریز- بونو- پرت)
- ۵ ..... Alhagi persarum (خارشتر)
- ۶ ..... Allium sp (گونه ای پیاز)
- ۷ ..... Allyssum sp (مترومه)
- ۸ ..... Alyssum sp (قدومه)
- ۹ ..... Anthemis tinctoria (بابونه)
- ۱۰ ..... Artemisia sp (گونه ای درمنه)
- ۱۱ ..... Artemisia Tatarica (درمنه تاتاری)
- ۱۲ ..... Serratula Latifoli (گل گندمی گوش بره)
- ۱۳ ..... Astragalus sp (گونه ای گون پسند ساله ی نیمه خسی)
- ۱۴ ..... Astragalus sp (گونه ای گون بکر سال)
- ۱۵ ..... astragalus sp (گونه ای گون علف یکساله)
- ۱۶ ..... Atragalus sp (کلاه میرحسین خاریشتی)
- ۱۷ ..... Atriplex leucoelada (سلمه)
- ۱۸ ..... Avena spp (یولاف وحشی)
- ۱۹ ..... Boissiera Squarrosa (کلم)
- ۲۰ ..... Bromus Tectorum (علف پشمکی)
- ۲۱ ..... Capparis spinosa (علف مار)
- ۲۲ ..... Caratocarpus arenarius (بادبر شاخ گاوی)
- ۲۳ ..... Cardaria draba (ازمک- بلقیس)
- ۲۴ ..... Cardus (خارسفید بادآور)
- ۲۵ ..... Carthamus oxyacantha M.S (گلرنگ زرد)

- ۲۶ ..... (گل گندم آبی) Centaurea Cyanus L
- ۲۷ ..... (گل گندم چمنزار) Centaurea iberica
- ۲۸ ..... (درمنه ترکی) Choneopodium butrys
- ۲۹ ..... (علف مار بادکنکی) Cleome Coluteoides Boiss
- ۳۰ ..... (پیچک) Convulvulus Arvensis
- ۳۱ ..... (هزار خار زولی) Cousinia Ernygioides Boiss
- ۳۲ ..... (هزار خار) Cousinia sp
- ۳۳ ..... (گل خیار) Cucumis sativus
- ۳۴ ..... (زبان در قفا) Delphinium zalil Ait
- ۳۵ ..... (خاکشیر) Descurainia sophia
- ۳۶ ..... (میخک) Dinathus spp
- ۳۷ ..... (و شاء- کندل کما) Dorema ammoniacum
- ۳۸ ..... (گرک چهره) Echium italicum
- ۳۹ ..... (شکر نعل) Echinops sp
- ۴۰ ..... (گل خوشاریزه) Echinophora sp
- ۴۱ ..... (ریشریز - علف پیرزن) Ephedra procera
- ۴۲ ..... (ارمک ریش) Ephedra sinica
- ۴۳ ..... (بیابان گندمی) Eremopyrum sp
- ۴۴ ..... (نوک لک لکی) Erodium sp
- ۴۵ ..... (سرگنچسکی - نانارک) Euclidum Syriaca
- ۴۶ ..... (فرفیون) Euphorbia rigida
- ۴۷ ..... (آنفوزه) Ferulaassa foetidai
- ۴۸ ..... (شاه تره) Fumaria sp
- ۴۹ ..... (گل باخیا) Goldbachia Verrucosa
- ۵۰ ..... (کنگر) Gundelia tournefortii L
- ۵۱ ..... (گونه ای گیج دوست) Gypsophila leioclada Rech. F
- ۵۲ ..... (سیاه تاغ) Haloxylum Ammodendron Bge
- ۵۳ ..... (آفتاب پرست بیابانی) Heliotropium Aucheri
- ۵۴ ..... (گل ستاره ای وش) Heteropappus altaicus

- ۵۶ ..... Hymenocrater Calycinus (دوای شیخ علی)
- ۵۷ ..... Iris songarica (زنبق)
- ۵۸ ..... Iris Songarica (زنبق صحرائی)
- ۵۹ ..... Kaelpina Linearis Pall (پنجه چوک - هزار پایی)
- ۶۰ ..... Launaea Acanthodes (کاهو سای بیابانی - چرخه)
- ۶۱ ..... Lolium sp (چچم)
- ۶۲ ..... Malcolomia Africana (درشتوک)
- ۶۳ ..... Myosotisli Lithos permifolia (فراموشم مکن)
- ۶۴ ..... Nepeta Bracteata (زوفا - پونه سای برگ دار)
- ۶۵ ..... Noaea mucronata (شوخی خارکو)
- ۶۶ ..... Oligochaeta aminima (سازو)
- ۶۷ ..... Orobanche sp (اسپرس یکساله)
- ۶۸ ..... Orobanche ramosa (گل جالیز)
- ۶۹ ..... Papaver sp (خنخاش)
- ۷۰ ..... Leganum harmala (اچند)
- ۷۱ ..... Phragmit saustralis
- ۷۲ ..... Polygonum aviculare (هفت بند)
- ۷۳ ..... Portulaca oleracea L (خرقه)
- ۷۴ ..... Prosopis fracta (جفجغه)
- ۷۵ ..... Proveskia Abrotanoides karel (برازمبیل)
- ۷۶ ..... Rhamnus PallasiiFish (سیاه تنگرس ارچنک)
- ۷۷ ..... Roemeria refractadc (شفایق)
- ۷۸ ..... Rubia tinctorum (روناس)
- ۷۹ ..... Salsola Kali (شورخار)
- ۸۰ ..... Salsola tomentosa (علف شور)
- ۸۱ ..... Salvia Leriifolia (مریم گلی مشهدی - نوروزک)
- ۸۲ ..... Salvia tebesana (پونه)
- ۸۳ ..... Salvia sclarea (مریم گلی کبیر)

۸۴	..... (کاهوی وحشی) Scariola Orientalis
۸۵	..... (لوسک) Scxbiosa sp
۸۶	..... (گل ناز) Sedum sp
۸۷	..... (گندمک) Silene sp
۸۸	..... (قلیونک) Silene sp
۸۹	..... (تلخه بیان بیابانی) Sophora Pachycarpa C.A.Mety
۹۰	..... (سنبله ای) Stachys sp
۹۱	..... (گندمک) Stellaria media
۹۲	..... (شنک) TragoPogon sp
۹۳	..... (رشنک) Tragopogon sp
۹۴	..... (لاله) Tulipa micheliana
۹۵	..... (لاله) Tulipa sp
۹۶	..... (گل ماهور خرگوشک) Verbasum sp
۹۷	..... (ما یک) Vicia sp
۹۸	..... (کاکوتی کوهی - مشک طرامشک) Ziziphora Clinopodioidos
۹۹	..... (اکوتی) ZiziphoraTenuior
۱۰۰	..... منابع

www.ketabchi.com

پیشگفتار

کاربرد گیاهان دارویی برای درمان بیماریها با تاریخ زندگی انسان هم زمان بوده است. بشر در تمام دوره ها همیشه برای درمان بیماریهای خود از گیاهان استفاده کرده است.

ایران از مناطق خاص دنیا است که دارای تنوع آب و هوایی بسیار بالایی بوده و این امر سبب شده که ذخیره عظیمی از گیاهان، قارچ ها، جلبک ها، میکروارگانیسم ها به همراه گستره وسیع ذخایر طبیعی دارای ترکیبات فعال بیولوژیک را در این سرزمین دارا باشیم.

شناسائی مناطق ریش گیاهان دارویی در کشور به منظور استفاده بعنوان منبع ژنتیکی یکی از اولویتهای مهم است که بایستی مورد توجه ویژه پژوهشگران و متولیان امر قرار گیرد. در کشور ما، ایران مناطق بسیاری است که به دلایل مختلف مورد توجه نبوده ولی دارای تنوع گیاهی فراوانی بوده و به دلیل شرایط خاص اقلیمی، گیاهان این مناطق ارزش دارویی فراوانی دارد. یکی از مناطق جغرافیایی که تا کنون کمتر مورد توجه محققین گیاه شناسان بوده دشت ها و ارتفاعات شهرستان بجستان است که با توجه به تنوع پرزش گیاهان در این منطقه ضرورت داشت در این حوزه جغرافیای کشور تحقیقاتی صورت گیرد. بدین منظور مجموعه حاضر برای استفاده محققین، کارشناسان و متخصصان تهیه گردید

جمع آوری و شناسایی گیاهان دارویی در شهرستان بجستان که در طبقه بندی های اقلیمی جزء مناطق خشک و نیمه خشک می باشد در سال ۱۳۹۱ به مدت ۶ ماه ادامه داشت و در دانشگاه پیام نور واحد بجستان اجرا شد. با استفاده از مطالعات میدانی و سود جستن از تجربه افراد آگاه و مطلع محلی در زمینه طب

سنتی و گیاه درمانی، گیاهان دارویی مناطق شهرستان از بخش های مختلف جمع آوری و شناسایی گردید . اطلاعاتی از قبیل نام علمی، نام خانواده، نام فارسی، نامهای محلی، محلهای پراکنش در سطح شهرستان، اندام مورد استفاده، کاربرد در طب سنتی و محلی، برای گونه های یاد شده در منابع تهیه و برای تعداد ۹۹ گونه از گیاهان جمع آوری شده یادداشت گردید. همچنین به منظور شناخت وضعیت ظاهری گیاه در منطقه عکس هایی از تاج گیاه در عرصه و در زمان استقرار در زمین تهیه گردید. در مجموع، ۹۹ نمونه گیاهی از مناطق مختلف شهرستان بجستان جمع آوری شد که از میان آنها ۷۱ گونه گیاه دارویی و بقیه جزء گیاهان مرتعی می باشد.

جمع آوری و تالاف کردن گیاهان و همچنین تهیه عکس های میدانی توسط مولفان با همکاری تعدادی از دانشجویان رشته کشاورزی و کارکنان دانشگاه پیام نور بجستان انجام شد و گیتن تالاف شده توسط جناب آقای مهندس ملتی عضو هیئت علمی دانشگاه فردوسی مشهد نام گذاری شد، که از همه این عزیزان و دیگر عزیزانی که در تهیه این مجموعه ما را یاری نمودند قدردانی و سپاسگزاری می نماید. از خوانندگان محترم تقاضا دارد اگر تپهائی احتمالی که احیاناً در متن مشاهده می نمایند به دیده اغماض بنگرند و مولفین را برای کلیه پیشنهادات و انتقادات اساتید و صاحب نظران می باشند.

حامد رامیار

Hamedramyar@yahoo.com

سید علی آقامیری

A.Aghamiri1345@yahoo.com